

HRVATSKI *glasnik*

XXXVI. godina, 18. broj

30. travnja 2026.

cijena 300 Ft

50 godina hrvatskog narodnog vrtića u Salanti

FOTO: BRANKA PAVIĆ BLAŽETIN

7. stranica

Dani hrvatskoga jezika u Krležij

4. i 5. stranica

„Sve za vjeru, jezik i narodnost svoju“

8. i 9. stranica

Sedovenica

12. stranica

Nada umire posljednja – nova nada

Svijet oko nas neprestano se mijenja, a u tom svijetu mijenjaju se i ljudi. Mijenja se svakodnevni život, mijenjaju se navike, način života, društvena angažiranost, a i životni ciljevi. Kamo u tome svijetu idu mala naselja, kamo idu naše ustanove, civilne udruge, kakva je njihova budućnost? Kakva je budućnost nas kao male hrvatske zajednice?

Nije lako odgovoriti na postavljena pitanja, a opet – bez ikakva pretjerivanja ili pesimizma – slobodno možemo reći da su pred nama izazovi veliki kao nikad. Negativan natalitet, zastarjelo stanovništvo, a najveći je izazov kako mlade zadržati u rodnom kraju ili ih barem vratiti korijenima. Usprkos uvedenim potporama mladima i obiteljima i dalje je sve manje djece u školama, sve su slabija civilna društva, sve je manje ljudi u crkvi, a ljudi se sve više otuđuju jedni od drugih. K tomu još i utjecaj globalizacije, koja ne poznaje nikakve granice. Mladi ne odlaze samo u veće sredine već i u inozemstvo. Nekad su ruralne sredine živjele samoopisno, a danas su izložene pritisku globaliziranog načina života, da ne kažem potrošačkom društvu. Sve svoje životne potrepeštine, pa i one najosnovnije, nabavljaju i kupuju, i to u gradovima. U selima gotovo da nema ulaganja, nema radnih mjesta, nema proizvodnje.

Toliko puta čujemo kako budućnost trebamo graditi na povratku korijenima, na njegovanju i očuvanju tradicija te običaja. Nakon velikog optimizma velike promjene nisu došle ni nakon demokratskih promjena. Mala naselja, pa i gradovi, samo se nadaju boljemu. Nije više pitanje što će biti dogodine, nego će što će biti sutra, što će biti idućeg mjeseca. Na tome se ne može graditi budućnost. I dalje samo sanjamo ljepšu i bolju mogućnost, sigurniji i perspektivniji život – sebi, svojoj djeci i unucima. Nadamo se da će nove promjene u Mađarskoj rezultirati i poboljšanjem. Očekivanja su iznimno velika, daj Bože da dođe do pozitivnog pomaka. Nama ostaje da poboljšamo prije svega uključivanje mladih u društveni život, posebno učenje hrvatskoga jezika i njegovu što širu uporabu u javnom životu.

Konačno, nada umire posljednja!

S. B.

GLASNIKOV TJEDAN

„Upravo 2014. godine, naglašava, počinje nova era: nikad prije nije bilo toliko financijskih sredstava niti su narodnosne zajednice raspolagale s toliko institucija – od obrazovnih i kulturnih do medijskih.“

Kako danas sagledati parlamentarnu nazočnost 13 zakonom priznatih narodnosti u Mađarskoj omogućenu izmjenama izbornoga zakona uoči parlamentarnih izbora 2014. godine? To pitanje i dalje ostaje otvoreno, osobito u svjetlu iskustava koja su se tijekom više izbornih ciklusa pokazala i kao prednost i kao ograničenje manjinske političke zastupljenosti. Parlamentarni izbori pokazali su svu složenost Izbornog zakona, barem što se tiče narodnosti. U ovom parlamentarnom ciklusu (2026. – 2030.) nijedna narodnost od njih 12 koje su postavile listu nije dobila povlašteni zastupnički mandat. Samo glasnogovornički.

O tome je nedavno za list *Magyar Nemzet* govorio glasnogovornik Srba u Mađarskoj koji je tijekom tri parlamentarna ciklusa obnašao tu dužnost. Njegovo iskustvo dodatno dobiva na težini u kontekstu činjenice da srpska državna samouprava na parlamentarnim izborima 2026. godine nije uspjela postaviti srpsku nacionalnu listu, čime će srpska zajednica u nadolazećem četverogodišnjem razdoblju ostati bez svojeg predstavnika u najvišem zakonodavnom tijelu zemlje. Slična se situacija dogodila i u prethodnom mandatu (2022. – 2026.), kad romska državna samouprava nije imala parlamentarnog predstavnika.

Ocjenjujući državnu narodnosnu politiku od 2014. do danas, istaknuo je kako je proteklo desetljeće za narodnosti u Mađarskoj bilo svojevrsno „zlatno doba“. Upravo 2014. godine, naglašava, počinje nova era: nikad prije nije bilo toliko financijskih sredstava niti su narodnosne zajednice raspolagale s toliko institucija – od obrazovnih i kulturnih do medijskih.

Govoreći o samoj instituciji glasnogovornika, podsjetio je da je ona uvedena na temelju odluke Ustavnog suda kojom je bilo nužno osigurati sudjelovanje narodnosti u radu parlamenta. Uoči izbora 2014. postojale su brojne dvojbe: hoće li narodnosti uopće sudjelovati u tom modelu i kakav će stvarni značaj imati institucija bez prava glasa.

Može li se bez prava glasa išta postići ili će narodnosti ostati tek simbolična prisut-

nost „na klupi“, pitanje je koje se tad često postavljalo. Međutim, prema njegovim riječima, upravo je političko priznanje i podrška na najvišoj razini, uključujući i ulogu premijera, dala dodatnu težinu Odboru za narodnosti u Mađarskom parlamentu, u kojem sjede predstavnici narodnosti (s parlamentarnih lista državnih narodnosnih samouprava).

Smatra da je prvi parlamentarni mandat nakon 2014. bio možda i najuspješniji. Tad se, kako kaže, „opremao sustav“ – postavljali su se temelji institucijske mreže i financijskog okvira. U Uredu premijera prepoznati su opravdani zahtjevi narodnosti, a manjinska politika dobila je i širi nacionalni značaj: uz politiku prema Mađarima izvan granica njezin drugi stup postale su upravo domaće narodnosti.

Od 2014. godine počelo je sustavno osiguravanje financijskih sredstava, a do kraja mandata uspostavljen je stabilan i predvidiv sustav – kako u zakonodavnom, tako i u financijskom smislu. Time su, ističe, stvoreni konkretni uvjeti za provedbu zakona i razvoj institucija.

Odbor za narodnosti aktivno je sudjelovao u zakonodavnom procesu – predlagao amandmane, sudjelovao u raspravama i time dodatno učvrstio svoj položaj. Ujedno je došlo i do promjene u terminologiji i pristupu: više se ne govori o „manjinama“, nego o „narodnostima“, a dodatnu važnost daje i činjenica da je pitanje narodnosti na razini vlade povjereno potpredsjedniku vlade.

Ipak, uz sve pozitivne pomake ostaje ključno pitanje političke težine. Jer bez prava glasa, bez mogućnosti izravnog odlučivanja, zastupljenost narodnosti i dalje ima svoje granice. Upravo zato situacije u kojima pojedine zajednice ostaju bez predstavnika ili čak bez liste dodatno otvaraju raspravu o stvarnoj učinkovitosti postojećeg modela.

Između simbolike i stvarnog utjecaja, između institucijskog napretka i političkih ograničenja – tu se i danas nalazi položaj narodnosti u mađarskom parlamentarnom sustavu.

Branka Pavić Blažetin

35 GODINA HRVATSKOG GLASNIKA

Gradišćansko-hrvatska nogometna parada

Omladinsko društvo u Nardi "Mladina", kom predsjednikuje Kristina Glavanić, je svoju glavu dalo na organiziranje međunarodnoga nogometnoga darbija, 27. novembra. Takov športski dan je bio već planiran i u augustušu, ali realizacija je malo kasnila. U športsku dvoranu Turnja na otpodne su bile pozvane ekipe iz prijateljskih naseljev Narde, tj. iz Murskoga Središća i Čembe.

U malom igrališću dva put od pet najst minut su odigrane nogometne utakmice. Najprlje su vanstali u igri Središćani s Nardom. Dokle je hrvatski gradonačelnik, Dražen Breglec svoje dičake peljao u borbenu igru, nardarski prvak, dr. Šandor Horvat je s klupčice navijao za vlašće igrače. Jur prvo poluvrime nije dobro izgledalo za domaćine i tako su gosti odlučnom igrom i velikim zalaganjem išli u peljanje. Pri 5:0 i po pauzi je bilo još teže poboljšati igru Nardarcem. Na cesti zgubitka samo su mogli tri gole puknuti u protivničku mrižu, dok su Hrvati dvanajst put srično poslali labdu u mrižu i vršili akciju s uspjehom. Po domaćoj slabosti ufanje je ostalo, da će divičice u ženskom nogometu barem ublažiti ov teški poraz. Premda je velikim članom krenula u igru očividno mlađja nardarska brigada, na igrališću je jur u prvi trenutki dominirala hrvatska nadmoć. Tvrd protivnik je u prvom poluvrimeu fiksirao pobjedu s trimi goli, a u nastavku su slijedili još četiri goli. S tim domaćoj peh seriji još daleko nije došao kraj. U muškom susretu Čembanci protiv Narde su jur u uvodu potvrdili prednost s ukupno

ovput prepričiti pobjedu (4:2). Središćani nisu samo u nogometu poželi babere nego i u vličenju uža su postali najbolji, premda su se k nardarskoj strani priključili i civili. Za športskim, dobro raspoloženim sastankom su gosti i domaćini sku-

Glavna organizatorica i predsjednica "Mladine" predaje pokal peljaču najboljega tima iz Hrvatske

pa sjeli za večernji stol. Glavna organizatorica, Kristina Glavanić je najprlje svima zahvalila suradnju i izrazila je želju, neka ih slijedeći put bolje prati fortuna. Potom su svi peljači nazočnih grup mogli prikzeti pokale, dok se je hrvatski poglavar takaj javio za rič. "Danas smo bili zločesti gosti, što nalize rezultatov, medjutim mi smo takovi. Pravi borci na ratnom, športskom i ljubavnom polju" - je istaknuo šalno hrvatski govornik. Iz njegovih ruk je primio spomindar npr. najbolji sudac Izidor Horvat, najbolja domaća igračica Viktorija Glavanić, najglasniji navijač dr. Šandor Horvat, seniorski nogometaš Jožef Čencić (načelnik Čembe) ter još mnogo ostali. Ovput je najavljen i srdačni poziv u Mursko Središće. Naime, hrvatski prijatelji kljetu u svojem varošu čekaju nardarske škole, mlade ki bi bili voljni suradjivati uz trenera u školi tenisa.

Kako sam doznala nardarska mladi na i dojdueće ljeto nakanjuje prirediti ovu športsku paradu ka prez sumlje u najboljoj formi približuje omladinsku energiju iz trih zemalj, pod krovom gradišćansko-hrvatskoga partnerstva. To smo mogli svidočiti i na hrvatskom balu u Bošičevoj krčmi još one noći, kade su znamda sklopljena brojna prijateljstva ili su potvrdjeni jur i ranije postojeći kontakti.

Foto i tekst: - Timea Horvat -

Ženskoj igri su se najbolje veselili muži

pet golov, dok su gostodavatelji samo jedan put vršili napad s uspjehom. Za drugo poluvrime govoru daljnji goli Čembancev, a totalno srušenje Nardarci jur nisu mogli nikako izbignuti. Tako krajnji rezultat je ostao 11:3. U finišu međunarodnoga darbija je Mursko Središće zopet paradiralo protiv Gradišćancev iz Austrije. Iako su pokušali ofenzivnom igrom potrgati svaku čembansku inicijativu, samo s dvimi gol-razlikami su mogli Hrvati

Nagradna igra

Ako ste pretplatnik(ca) HRVATSKOGA GLASNIKA izrežite četiri kupona iz četiri različita broja i pošaljite na adresu: Nagykanizsa, Pf.: 30 8801
Ako imate sreću, svakog mjeseca čeka Vas jedan sat ili majica Hrvatskoga glasnika.
Uredništvo

Za očuvanje hrvatskoga jezika

Već tradicionalno je u Bazičnoj i gradskoj knjižnici u Baji 30. studenoga priređeno natjecanje u znanju hrvatskoga jezika koje je ovaj put okupilo samo četiri tročlane ekipe, i to po dvije iz osnovnih škola iz Kačmara i Vancage.

Iako se drugi nisu odazvali, valja naglasiti da je ovo natjecanje započelo još u rujnu mjesecu rješavanjem radnih listića koji su dostavljeni školama u kojima se predaje hrvatski, a nakon njihovog vrednovanja pozvane su najbolje tročlane ekipe svih škola-sudionica.

Riječ je o provjeravanju jezičnoga znanja, prije svega s naglaskom na izražavanju i ispitivanju općeg leksičkog znanja.

Prvo i treće mjesto u bajske su završnici osvojili učenici s Vancage, dok je drugo i četvrto pripalo Kačmarcima. Međutim, kako ističe organizatorica i djelatnica knjižnice Ildika Filaković, svi oni bili su pobjednici jer su pokazali i dokazali "da smo živi, da želimo raditi". Naime, zavisno od mogućnosti i uvjeti koji ih okružuju, mogu očuvati jezik svojih predaka.

Priredbu je s 15 tisuća forinti podupirala kao i uvijek Narodnosna zaklada Bačko-kiškunske županije, a svi sudionici nagrađeni su skromnim poklonima, naljepnicama i sličnim, dok su sudionici usmenog natjecanja dobili Spomenicu za očuvanje hrvatskoga jezika.

S. Balatinac

Hrvatska trodnevica

Hrvatska crkvena i vjerska zajednica u Santovu već odavno njeguje lijep običaj da se pred najveće blagdane priređuju trodnevne duhovne vježbe na hrvatskom jeziku, a za tu prigodu uvijek se pozivaju gosti-svećenici iz Hrvatske ili Jugoslavije. Kako smo saznali, tako će biti i ove godine, kada će u Santovu gostovati prečasni Geza Varga, namjesnik za manjine iz Đakova, koji će predvoditi trodnevnicu, odnosno misna slavlja, 16., 17. i 18. prosinca s početkom u 18 sati navečer. Sat ranije daje se mogućnost za svetu ispovijed.

S. B.

Hvala svima koji su 1 posto svoga poreza u 1999. dali Zakladi "Kajkavski molitvenik"

Kuratorij zaklade

hrvatski glasnik

Glavni i odgovorni urednik: Ladislav Guly
Novinari: Stipan Balatinac, Bernadeta Blažetin, Branka Pavić-Blažetin, Timea Horvat, dr. Marin Mandić
Vještaki suradnici: Stjepan Filaković, Ladislav Heka
Adresa: 8800 Nagykanizsa, Ráczgöy 1. Tel/fax: 93/310-532
1065 Budapest, Bőrl. u. 24. Tel/fax: 1/210-5147
Za postanske pošiljke: 8801 Nagykanizsa PF. 30
Izdavač: Savez Hrvata u Mađarskoj i Zemaljska sarouprava Hrvata u Mađarskoj
List izi postelstvom Mađarske pošte, na osnovu preplate na žiročun ING BANK RT
be, 11001005-01091115, redakcija Hrvatskog glasnika i alternativni listiželji.
Preplata za godinu dana iznosi 2 080 Ft.
List pomaže Javna fondacija za nacionalne i etničke manjine
Rukopise, fotografije i crteže ne čuvamo i ne vraćamo

HU ISSN 1215-1276

Tiskarska priprema, tisak: ZRINSKI d.d., Čakovce - Hrvatska

Dani hrvatskoga jezika u pečuškoj školi Miroslava Krleže „Vo je naša zemlja”

Svečanim programom 9. ožujka u Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i učeničkom domu „Miroslav Krleža” otvoreni su Dani hrvatskoga jezika koji su trajali pet dana. Svečani program otvorenja odvijao se pod prigodnim geslom „Vo je naša zemlja”.

Program je počeo projekcijom pjesme „Vo je naša zemlja” Klape Cambi na velikom platnu u školskoj auli, a nastavio se programom učenika 9. razreda na temu poznatih Hrvata i njihove pripadnosti hrvatskoj zemlji. Učenike je uvježbala nastavnica, ujedno i razrednica 9. razreda, Ana-Rea Jeđud.

Nakon polusatnog programa slijedilo je otvaranje izložbe fotografija pod naslovom „Fotoaparatom kroz Hrvatsku”. Prvog dana održano je i školsko natjecanje u kazivanju stihova na hrvatskom jeziku.

Kralj Tomislav i opat Držiha upoznali su nas s nastankom dragog kamena hrvatske pismenosti – Bašćanskom pločom, glagoljicom i samostanom sv. Lucije. Doznali smo zašto se i kada obilježavaju Dani hrvatskoga jezika.

Program se dotaknuo poznatih Hrvata, od kralja Tomislava i Marka Marulića preko Nikole Tesle do Kolinde Grabar-Kitarović, Mate Rimca i Severine Vučković, koji su nam poručili: „Vo je naša zemlja”. Nije izostalo ni izvođenje himne te kazivanje stihova u čast hrvatskoga jezika.

Radionice Hrvatske matice iseljenika

Drugi dan u sklopu Dana hrvatskoga jezika u Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i učeničkom domu Miroslava Krleže počeo je radionicama Hrvatske matice iseljenika. Djelatnici HMI-ja pripremili su zanimljive i kreativne aktivnosti: učenici 1. i 2. razreda raznim su se likovnim tehnikama upoznavali s glagoljicom, učenici 3. razreda pripremali su domaće rezance i štrudle, a učenici 4. razreda izrađivali su tradicionalni mljetski kolarin (nakit). Radionice su bile prilika da učenici kroz igru, tradiciju i kreativni rad još bolje upoznaju hrvatski jezik i kulturnu baštinu. Radionice je vodila Lada Kanajet Šimić sa suradnicima Snježanom Radoš, Sarom Marđetko i Tomislavom Jelićem.

„Znamen na koži – tradicijska tetovaža žena Hrvatica, katolkinja u BiH”

U poslijepodnevним satima predstavljena je i knjiga autorice Vesne Haluga pod naslovom „Znamen na koži – tradicijska tetovaža žena Hrvatica, katolkinja u BiH”.

„Blagdani i običaji tijekom godine”

U organizaciji Hrvatske državne samouprave i Hrvatske škole Miroslava Krleža trećega dana u auli pečuške škole upriličena je svečanost dodjele nagrada ovogodišnjeg Likovnog natječaja Croatiada.

Izložbu najbolje ocijenjenih radova pod nazivom „Blagdani i običaji tijekom godine” otvorio je predsjednik HDS-a Ivan Guban. Na ovogodišnji natječaj u šest kategorija pristigla su ukupno 123 cr-

teža. Predsjednik HDS-a Ivan Guban i referentica HDS-a Eva Molnar Mujić uručili su nagrade nagrađenim učenicima, od kojih su neki i pročitali kratak opis svojeg crteža.

„Tragovima prvoga hrvatskoga kralja“

Istoga dana u poslijepodnevним satima s povijesnim igrokazom „Tragovima prvoga hrvatskoga kralja“ učenici HOŠIG-a iz Budimpešte bili su gosti pečuske škole. Predstava kroz spoj povijesti, poezije i ples prikazuje likove kralja Tomislava i kralja Zvonimira te bogatstvo hrvatske kulturne baštine.

„Vjevo football zone“

Četvrti dan, 12. ožujka, bio je u znaku otvaranja izložbe dresova iz kolekcije „Vjevo football zone“. Djeca su mogla pogledati izložene originalne dresove poznatih hrvatskih i svjetskih nogometaša te jedan dres iz Salante s brojem 9 – poklon Sa-

lančanina Arnolda Vanjura koji je jedini na dresu nogometnog kluba u Salanti imao hrvatsku zastavu kad je još igrao u spomenutom klubu. Pokretač je projekta Josip Kovačević, koji je kao nogometaš, trener i navijač sakupljao dresove i odlučio ljubav i strast prema nogometu autentično podijeliti sa svim ljubiteljima nogometa. Kolekciju „Vjevo Football Zone“ možete pogledati u samom središtu grada Poreča, u Ulici Bože Milanovića 19. Riječ je o dresovima koje su igrači nosili na utakmicama (više od 150 izloženih dresova nogometnih legendi kao što su Maradona, Modrić, Kovačić i mnogi drugi). Edukativno-interaktivna izložba „Vjevo Football Zone“ – priča o hrvatskom dresu i legendama gostuje danas po mnogim školama u Republici Hrvatskoj. Uz izložbu održana je i zanimljiva prezentacija o kratkoj, ali bogatoj povijesti hrvatskog nogometa.

U poslijepodnevним satima prikazan je Kratkometražni film „mi-CROfon“ i održan program Krležini talenti u kojem je nastupilo više od stotinjak talentiranih učenika.

Učenici su imali priliku pokazati svoje vještine i kreativnost kroz glazbu, ples, pjevanje i sviranje različitih instrumenata. Na pozornici su se izmjenjivali mladi izvođači koji su svojim talentom i trudom oduševili publiku.

Program su s velikim zanimanjem pratili roditelji, učenici i učitelji. Dvoranom su se često čuli pljesak i oduševljenje, a mnogi su istaknuli kako je upravo ta točka bila jedan od najljepših dijelova proslave Dana hrvatskog jezika.

Zatvaranje dana hrvatskoga jezika, kulturni program i dodjela nagrada okupili su 13. ožujka u auli škole još jednom sve djelatnike i učenike. Istoga dana gosti pečuske škole bili su učenici od 5. do 8. razreda iz OŠ Suhopolje u pratnji svojih profesora. Gosti su izveli prigodan recital namijenjen za Dane hrvatskoga jezika sastavljen od domoljubnih stihova hrvatske književnosti i obogaćen splotom narodnih plesova iz njihova kraja. Bio je to prvi susret s učenicima i pedagozima iz Suhopolja, a obje su škole izrazile želju za nastavkom suradnje.

Branka Pavić Blažetin

Suradnja partnerskih škola – OŠ Trnovitica iz Velike Trnovitice i Hrvatska škola u Santovu

U okviru tjedna posvećena hrvatskomu jeziku Hrvatska osnovna škola u Santovu od 9. do 13. ožujka ugostila je četvero nastavnika Osnovne škole Trnovitica iz Velike Trnovitice u Hrvatskoj. Nastavak je to partnerske suradnje uspostavljene prošle godine, kad je u Santovu gostovala skupina učitelja odnosno nastavnika i učenika OŠ iz Velike Trnovitice.

Kako nam je uz ostalo kazala ravnateljica santovačke škole Marija Žužić Kovač, tijekom tjedna svakoga prijepodneva nastavnici iz Hrvatske imali su ogleadne sate, poslijepodne sudjelovali bi na kulturnim programima Dana hrvatskoga jezika, a navečer na zabavnim sadržajima i druženju u učeničkom domu. U utorak su sudjelovali i na duhovnoj pripravi santovačke hrvatske vjerske zajednice u župnoj crkvi. Uz upoznavanje s mjesnim znamenitostima te kulturnim i vjerskim spomenicima za njih su organizirani i svakodnevni izleti. Tako su primjerice u srijedu posjetili grad Baju, a u četvrtak boravili su u posjetu Monoštoru (Bački Monoštor), gdje su upoznali to šokačko mjesto podunavskih Hrvata u Srbiji. Na povratku u Hrvatsku, u petak 13. ožujka, nastavnici iz Velike Trnovitice posjetili su i Hrvatsku školu Miroslava Krleže u Pečuhu.

„Ovdje smo cijeli tjedan. Pratimo rad učitelja i to kako se radi u Mađarskoj na hrvatsko-mađarskoj dvojezičnoj nastavi. Od ponedjeljka imali smo popunjen raspored, bili smo na raznim predavanjima – na satu hrvatskoga jezika, matematike, povijesti i vjeronauka. Bili smo i na popodnevnom programu, a posjetili smo i grad

Dio sudionika i nastavnici iz Velike Trnovitice prate kulturni program

Baju, Bački Monoštor, na kraju i Hrvatsku školu Miroslava Krleže u Pečuhu. Ovo je naš drugi boravak u Santovu. Prošle godine bili smo s djecom u sklopu mobilnosti u okviru programa Erasmus+. Imamo osjećaj da smo jučer bili, a vrlo su nas lijepo prihvatili učitelji, nastavnici, a i mještani.

Zbilja nam je lijepo u Santovu. Možemo se i kulturno uzdizati, vidjeti kako učitelji rade u Mađarskoj i u Hrvatskoj školi u Santovu. Vrlo je poučno jer je drukčije nego kod nas”, kazao nam je uz ostalo učitelj povijesti Juraj Marković.

S. B.

SUMARTON – Pjevački zbor Kulturno-umjetničkog društva „Sumarton” i ove godine sudjeluje na programima Međimurske popevke. U Svetom Jurju na Bregu održana je predsmotra Međimurske popevke za 42. Smotru međimurske popevke na kojoj je sudjelovao Pjevački zbor KUD-a „Sumarton”. U lipnju će se u Nedelišću održati središnja smotra na kojoj već godinama nastupa KUD „Sumarton”, pa će tako biti i ove godine. Voditelj je pjevačkog zbora Jožo Đuric.

PETROVO SELO – Pinka Band iz Petrovoga Sela je na Vazmenu nedilju u Pinkovcu imao zadnji nastup na nekoj javnoj priredbi. Pet muzičarova – to su Mikloš Kohut, Romana Jani, Sabina Kopitar-Wagner, Zoltan Jani i Peter Schaffer – je igralo na poziv limene glazbe u dvorani za priredbe u Pinkovcu. Pinka Band je postojao 50 ljet, muzičari unutar sastava su se tokom ljet pravoda minjali. U aktualnom sastavu, ki ovako nastupa deset ljet je Mikloš Kohut najdulje s 35imi ljeti unutar Pinka Banda bio aktivan. On je rekao da nikako nije bilo lako reći kada će biti zadnji javni nastup i zapravo da se ovo jur dvi ljeta dugo vliče ar stalno da su nove ponude došle na band. Kotrigrig banda imaju druge plane. Neki od muzičarova igraju u drugi sastavi i koordinirati sve termine i nastupe pak jednomu odobriti a drugomu otpovidati to da nije fer, ovako Kohut. Pravoda igra i posao svakoga pojedinoga muzičara važnu ulogu, a naravno i privatne okolnosti. Mikloš Kohut i naglašda da ovo nije bio potpuno zadnji nastup, koncem junija u Petrovom Selu je predvidjen takorekuć „Dan zbogom davanja”. To da će biti po riči Mikloša Kohuta kotno mali festival, pri kom ćedu nastupiti kotrigrig svih generacijov Pinka Banda – barem oni, ki moru, ovako Kohut.

Izvor: orf.at

50 godina hrvatskog narodnosnog vrtića u Salanti

Jubileji su uvijek trenutak kad zastanemo, osvrnemo se na prošlost, govorimo o sadašnjosti i planiramo budućnost. To vrijedi i za institucije, a institucije koje odgajaju djecu posebno se ponose svim svojim polaznicima u trenutcima jubileja. Tako je i sa salantskim hrvatskim narodnosnim vrtićem, koji je danas u održavanju Mjesne samouprave Salante. Nije riječ samo o vrtiću – puno je ime institucije Salantski vrtić i kuhinja.

Svečana proslava u povodu jubilarne 50. obljetnice utemeljenja vrtića u Salanti održana je 21. ožujka u prostorijama vrtića. Okupljeni su bili uzvanici, bivši i sadašnji djelatnici vrtića te današnji polaznici kako bi zajednički proslavili tu posebnu prigodu. Među gostima bili su državni tajnik za crkvene i narodnosne veze Ureda premijera Mađarske Miklós Soltész, generalni konzul Drago Horvat, potpredsjednik županijske skupštine Baranjske županije András Junácsi, predsjednik HDS-a Ivan Gugan, uime održavatelja načelnica Salante Gabriella Hitre, donaćelnik Salante i predsjednik Hrvatske samouprave Salante Silvestar Balić, koji su se i obratili nazočnima. Predsjednik HDS-a Ivan Gugan predao je i spomenicu.

Voditeljica vrtića Diana Bori u svojem je obraćanju među ostalim rekla:

„Spoznaja da smo zakoračili u jubilarnu godinu za nas predstavlja posebnu odgovornost. Ona u nama budi zahvalnost prema osnivaču i roditeljima, ali i predanost i ustrajnost u odgoju djece. Naš vrtić danas slavi 50 godina postojanja. To je razdoblje ispunjeno radom, radošću, izazovima, nadom, uspjesima i uspomenama. S poštovanjem i zahvalnošću prisjećamo se sadašnjih i bivših odgojitelja, tehničkog osoblja i ravnatelja. U posljednjih šest godina devet je naših djelatnika otišlo u mirovinu. Uz njih sam i sama profesionalno rasla, a danas s novim, predanim kolektivom nastavljamo njihov rad.

S posebnim poštovanjem prisjećamo se i onih koji više nisu među nama. Roditelji su s nestrpljenjem iščekivali otvaranje vrtića, koje se napokon ostvarilo 1975. godine. Tijekom proteklih desetljeća kroz vrtić su prošle stotine djece. U njegovoj izgradnji i razvoju

U kolu

sudjelovala je cijela zajednica – od radnika tadašnje zadruge do roditelja koji su pomagali u uređenju okoliša. Od samih početaka vrtić ima važnu ulogu u njegovanju hrvatskog (južnoslavenskog) jezika i identiteta, što je i danas važan dio njegova djelovanja.

Danas naš vrtić pohađaju djeca iz sedam naselja: Bisse, Boste, Gare, Siklósbodonya, Salante, Szilvása i Túronya. Njihov prijevoz organiziraju lokalne samouprave. Posebnost je našega vrtića i kuhinja, koja svakodnevno osigurava obroke za vrtić, školu i druge korisnike u zajednici.

Ponosni smo što već 50 godina vrtić služi Salanti i okolnim mjestima. Velika mi je čast što sam dio ove priče već 29 godina kao pedagog, a 16 godina kao ravnateljica. Posebnu radost osjećam kad bivši polaznici danas dovode svoju djecu u naš vrtić.

Naš vrtić danas pohađa 80 djece iako raspoložemo kapacitetom od 75 mjesta. U posljednjih šest godina proveli smo potpunu obnovu zgrade – od podruma do krova. Sve smo to ostvarili vlastitim sredstvima uz potporu osnivača i lokalne zajednice.

Zahvaljujemo roditeljima, općinama i svim partnerima na stalnoj pomoći i podršci. Organiziramo brojne programe za djecu, koji su uvijek besplatni.”

U svečanom programu svoje znanje u plesu i pjesmi, kako na mađarskom tako i na hrvatskom jeziku, pokazali su polaznici

vrtića. Posebno se istaknula plesna skupina vrtića „Maleni” s hrvatskim plesovima, brojalicama i pjesmama. Osim njih u programu su sudjelovali učenici koji u osnovnoj školi u Salanti pohađaju nastavu hrvatskog jezika i književnosti te mala skupina KUD-a „Marica” s hrvatskim plesovima.

Svečanosti su nazočili i djelatnici prijateljskog Vrtića „Maslačak” iz Donjeg Miholjca na čelu s ravnateljicom. U vrtiću djeluju tri odgojne skupine, a sva djeca pohađaju odgoj na hrvatskom jeziku. Imaju lijepu dvoranu za tjelesni odgoj u kojoj se odvija svečani program. Zaposlene su tri hrvatske narodnosne odgajateljice – Diana Bori, Gordana Daszkalov-Hrisztov Delics i Zsuzsanna Lefler. U vrtiću je zaposleno ukupno sedam odgajateljica, tri dadije, jedan pedagoški asistent i spremačica. U kuhinji radi ukupno pet zaposlenika. Vrtić ima veliko dvorište sa zelenom površinom, a tu je i Zaklada za vrtić. Sudjeluju u programima „Sretan vrtić” i „Veronika”.

Kako je naglasila načelnica Salante, u posljednje četiri godine vrtić je obnovljen od podruma do tavana. Obnovljene su prostorije, plinski kotao, stolarija i električna mreža. Uz pomoć Hrvatske samouprave Salante ugrađeni su klima-uređaji, dok je preko programa „Falusi Civil Alap” uspješno unaprijeđeno dječje igralište.

Branka Pavić Blažetin

„Sve za vjeru, jezik i narodnost svoju”

Spomendan i obljetnice santovačkih Hrvata

Pod motom „Sve za vjeru, jezik i narodnost svoju” u organizaciji Hrvatske samouprave Santova 13. ožujka priređen je tradicionalni Spomendan santovačkih Hrvata i otvorenje godine važnih obljetnica koje će se obilježiti tijekom godine. Polaganjem vijenaca, paljenjem svijeća kod velikog križa na mjesnom groblju te spomen-svečanošću i izlaganjima gostujućih predavača, znanstvenika Živka Mandića i ravnatelja ZZHM-a dr. sc. Stjepana Blažetina (Pečuh), santovački Hrvati obilježili su nekoliko važnih ožujskih obljetnica.

Spomen-ploče Stjepanu Velinu, Stipanu Blažetinu i Miši Jeliću

U okviru Dana hrvatskoga jezika Spomendan u povodu 12. ožujka i napuštanja katoličke vjere u borbi za materinski jezik, rođendana utemeljitelja i prvog ravnatelja Hrvatske škole Stjepana Velina te objavljivanja Deklaracije o nazivu i položaju hrvatskog književnog jezika 17. ožujka tom je priredbom otvorena godina okruglih obljetnica istaknutih osoba i događaja santovačkih Hrvata koji će se obilježiti tijekom godine.

rinskog jezika, katoličke vjere i osnaživanju nacionalne svijesti, društvenim i kulturnim djelatnicima, književnicima, učiteljima, kantovima, svećenicima te čuvarima vjerskog života na hrvatskom jeziku.

Prisjećanje je nastavljeno u auli Hrvatske škole spomen-svečanošću i prigodnim izlaganjima u nazočnosti 50-ak mještana i brojnih uzvanika. Svojom nazočnošću svečanost su uveličali parlamentarni glasnogovornik Hrvata Jozo Solga, generalni konzul RH u Pe-

TRENTAK ZA PJESMU

Do groba Hrvati

*Razapet je narod moj, Gospode!
Krvnici mu probadaju tilo
I pišu mu odurno opilo.
Savist Tebe ni sad još ne bode?*

*Stolicima Tvoj je slavio lik,
U čast Tvoju hramove dizao,
Tebi brojne molitve nizao,
A Ti ne čuješ svoga puka krik?*

*Jel' istina, zar to biti može,
Da u Bačkoj rič hrvatska gine,
Da nam kolju i dušu i ime?
Zašto ćutiš Svemogući Bože?*

*Mila braćo, ostali smo sami.
Ne klonimo, već dižimo ruke
I Hrvatskoj šaljimo poruke -
Ona nam je svitlost u 'voj tami.*

*Domovino stara, naša mati,
Razoreni otočić smo mali,
Koji drobu silne rike vali,
Al do groba bit ćemo Hrvati!*

Mišo Jelić

Dio sudionika kod velikog križa na santovačkom groblju

Nakon okupljanja u Hrvatskoj osnovnoj školi u Santovu prisjećanje je počelo polaganjem vijenaca u „maloj školi” kod spomen-ploča u čast Miši Jeliću, Stjepanu Velinu i Stipanu Blažetinu te paljenjem svijeća kod velikog križa na mjesnom groblju. Uz obilazak nekoliko nadgrobnih spomenika pokojnika okupljeni su odali počast svim Santovcima koji su u proteklim desetljećima i stoljećima svojim životom i radom pridonijeli očuvanju mate-

čuhu Drago Horvat, predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac, predsjednik Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije Joso Šibalin, predstavnici prijateljske Općine Petrijevci na čelu s načelnikom Ivom Zelićem, saborskim zastupnikom, santovački načelnik Gabor Varga, ravnatelj Kulturnog centra bačkih Hrvata Mladen Filaković, predsjednik Državne udruge šokačkih Hrvata Stipan Kovačev i drugi.

U svojem uvodnom izlaganju pod motom „Sve za vjeru, jezik i narodnost svoju“ predsjednik Hrvatske samouprave Santova Stipan Balatinac ukratko je podsjetio kako je u spomen na događaje s kraja 19. stoljeća i 12. ožujka 1899. – na dan kad je uslijed politike odnarođivanja, a u nastojanju za očuvanjem materinskog jezika, znatan broj santovačkih Hrvata napustio katoličku vjeru – Hrvatska samouprava odlukom u svibnju 2014. godine proglasila Spomendan santovačkih Hrvata. Dani hrvatskoga jezika počeli su trodnevnom duhovnom pripravom hrvatske zajednice za Uskrs, nastavili Spomendanom, a uz pobožnosti križnog puta svakog drugog petka (s obzirom na hrvatsku crkvenu godinu) i sve glavne obrede i mise za Uskrs, pjevanjem Muke na Cvjetnicu i na Veliki petak bili su na hrvatskom jeziku. Među važnim obljetnicama koje će obilježiti tijekom ove godine naveo je još 85. obljetnicu rođenja učiteljice, kulturne i društvene djelatnice te zastupnice Hrvatske samouprave Santova Marice Velin Žužić (1941. – 2014.), 80. obljetnicu utemeljenja Hrvatske osnovne škole u Santovu (7. listopada 1946.), 30. obljetnicu suradnje Općine Petrijevci i Hrvatske samouprave Santova (3. veljače 1996.) te 20. obljetnicu smrti glazbenika, profesora glazbenog odgoja, kulturnog djelatnika i autora udžbenika „Pjesmarica“ Stipana Pančića (Santovo, 16. ožujka 1959. – Budimpešta, 21. studenoga 2006.).

Znanstvenik, istraživač mjesne povijesti, sakupljač usmene i pisane baštine santovačkih Hrvata Živko Mandić održao je izlaganje s naslovom „Čuvaj jezik ko oko u glave“. Uz kratak osvrt na događaje iz povijesti santovačkih Hrvata naveo je najvažnije činjenice, uzroke i posljedice napuštanja katoličke vjere dijela santovačkih Hrvata 12. ožujka 1899. i prijelaz u grkoistočnu u njihovoj borbi za materinski jezik te o Hrvatskoj školi i utemeljitelju te prvom ravnatelju Stjepanu Velinu (Santovo, 12. ožujka 1920. – Baja, 24. ožujka 1984.), istaknutom društvenom i kulturnom djelatniku.

Ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj dr. sc. Stjepan Blažetin (Pečuh) svoje izlaganje s naslovom pjesme Miše Jelića „Do groba Hrvati“ posvetio je radu hrvatskih književnika, društvenih i kulturnih djelatnika Miše Jelića, Stipana Blažetina i Branka Filakovića. Uz projekciju ukratko je predstavio život i djelo Miše Jelića (Santovo, 17. prosinca 1881. – Baja, 13. veljače 1961.) i njegovo doba. Istaknuo je među ostalim kako je on jedini autor koji je u svojim pjesmama tematizirao i ratnu temu, a da su neke od njegovih pjesama prevedene i na mađarski jezik te objavljene u časopisu javnih bilježnika Mađarske. Govoreći o svestranom društvenom

Marija Žužić Kovač, Jozo Solga i Anica Filaković

i kulturnom djelatniku, pedagogu i književniku Stipanu Blažetinu (Santovo, 24. listopada 1941. – Pečuh, 24. ožujka 2001.), prisjetio se i svojih doživljaja iz djetinjstva, putovanja i boravka u Santovu. Istaknuo je prvi roman Hrvata u Mađarskoj – roman za djecu Stipana Blažetina „Bodoljši“ s temom iz djetinjstva u rodnom Santovu i jednočinku „Bila jednom ljubav jedna“ iz zbirke dramskih tekstova „Korenje“. Isto tako, kao stručnjaka za obrazovanje HDS-a, istaknuo je i njegove zasluge na polju izgradnje kulturne autonomije i pokretanje preuzimanja Santovačke hrvatske škole u održavanje Hrvatske državne samouprave. Kako je uz ostalo naglasio, novinar Branko Filaković (Santovo, 28. lipnja 1942. – Pečuh, 22. veljače 1991.) bio je prvi koji je u radijskoj emisiji Mađarskog radija progovorio na hrvatskom jeziku. Jedina njegova zbirka, „Zatajiti korijene tuge i duge“, objavljena je posmrtno.

Nazočnima se obratio i generalni konzul RH u Pečuhu Drago Horvat istaknuvši jačanje hrvatskoga identiteta uz čestitke organizatorima i sudionicima u očuvanju hrvatskog identiteta i njegovanju materinskog jezika. Predsjedniku Hrvatske samouprave

Santova darovao je knjigu „Prvi hrvatski kralj Tomislav“.

„Ne smijemo i nećemo zaboraviti pripadnike santovačke hrvatske zajednice koji su svojim životom, radom, a napose primjerom doprinijeli očuvanju i jačanju hrvatskog identiteta, materinskog nam jezika, vjerskog života, tradicije i običaja. Nećemo zaboraviti ni istaknute događaje koji su utjecali na našu sadašnjost i budućnost te nas zadužili svojim radom. Santovačka hrvatska zajednica iznjedrila je mnoge istaknute i zaslužne osobe Hrvata u Mađarskoj. Stoljećima smo čuvali svoj hrvatski identitet, vjerski život na hrvatskom jeziku, a Santovačka hrvatska škola od 1946. godine dala je oko 200 učenika u naše hrvatske gimnazije, daleko najviše od svih hrvatskih naselja u Mađarskoj. Mnogi od tih učenika stekli su pedagošku naobrazbu i poučavali diljem Mađarske“, zaključio je uz ostalo predsjednik Hrvatske samouprave Santova.

Spomendan santovačkih Hrvata bio je uvod u obilježavanje više važnih obljetnica u ovoj godini. Primjerice, u okviru Dana hrvatskog školstva u Mađarskoj u suorganizaciji Hrvatske državne samouprave i Hrvatske škole 16. svibnja u Santovu obilježit će se 80. obljetnica hrvatskog školstva i santovačke hrvatske škole. U organizaciji Državne udruge šokačkih Hrvata u studenom će se pak obilježiti 20. obljetnica smrti Stipana Pančića ml., glazbenika, glazbenog pedagoga i autora udžbenika za glazbeni odgoj „Pjesmarica“.

Prije spomen-svečanosti parlamentarni glasnogovornik Hrvata Jozo Solga ravnateljici Hrvatske škole i voditeljici vrtića uručio je prigodni dar u povodu 75. obljetnice vrtića.

S. B.

Santovkinje Kata Tomašev i Tonka Vakoš (iz bilježnice Živka Mandića)

Svim članovima Udruge saveza
Hrvata u Mađarskoj
Svim članovima Mjesne
hrvatske samouprave

Poštovani,

Udruga savez Hrvata u Mađarskoj srdačno Vas poziva na svoju redovitu Skupštinu, koja će se održati 9. svibnja 2026. godine u Salanti u Kulturnom domu, (7811 Szalánta Hunyadi u. 23.), s početkom u 10:30 sati.

DNEVNI RED:

1. Izvješće o radu u 2025. godini
2. Financijsko izvješće za 2025. godinu
3. Radni plan za 2026. godinu
4. Financijski plan za 2026. godinu
5. Razno

Sve dokumente možete provjeriti na web stranici:
<https://www.horvatokszovetsege.hu/kozgyules.html>

Ne bude li Skupština imala kvorum, ona se s istim dnevnim redom, na istome mjestu 16. svibnja 2026. godine, s početkom u 17:00 sati ponovo saziva.

Istoga dana popodne, u prostorijama Kulturnog doma će se održati kulturni program.

Nastupa: Kulturno umjetničko društvo „Marica“.

S poštovanjem,

Predsjedništvo

Programe podupiru:

Fond „Gábor Bethlen“
Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.

IZVJEŠĆE O RADU UDRUGE SAVEZ HRVATA U MAĐARSKOJ 2025.

Udruga Savez Hrvata u Mađarskoj svoje aktivnosti obavlja prema odlukama usvojenim na sjednici Skupštine koja je održana u Gari 10. svibnja 2025. godine i zaključcima sjednice Predsjedništva održane u Baji 22. ožujka 2025., te smjernicama Statuta, projektnom financiranju za 2025., uplatama članarina i ostalim ostvarenim potporama.

Savez svoje aktivnosti na očuvanju baštine, kulturne aktivnosti, kao i aktivnosti na očuvanju materinskog jezika provodi u šest ravnopravnih regija koje nastanjuju pripadnici hrvatske narodnosti.

Svojim najvažnijim ciljevima Savez smatra dodatan razvoj i unapređenje narodnosnopolitičke strategije, kulturne autonomije i uvjeta rada, pravnog položaja, financijske situacije i partnerstava te stabilizaciju članske baze.

Ostvarenje istaknutih zadaća iz Radnog plana za 2025. godinu

Istaknute zadaće koje su definirane u Radnom planu za 2025. bile su sljedeće: pripreme za parlamentarne izbore u 2026. godini, obilježavanje 35. obljetnice Savezovog osnutka, sazivanje i provedba sjednice Skupštine, zadaće u vezi s članstvom, kadrovska pitanja, sjednice radnih tijela, precizna provedba financijsko-gospodarskih zadaća i realizacija najvažnijih priredbi, konkretiziranje odnosa Saveza s drugim organizacijama, partnerstvo.

Zadaće u vezi parlamentarnih izbora u 2026. godini

Predsjedništvo je sukladno ovlastima koja mu je dodijelila Skupština radilo na sastavljanju izborne liste, glede manjinskih parlamentarnih izbora 12. travnja 2026. godine. U dogovoru sa čelništvom Hrvatske državne samouprave, članovi Predsjedništva su jednoglasno prihvatili, da listu vodi Ivan Gugan. Istodobno su odlučili, koji će savezovi kandidati popuniti ispraznuta mjesta u Skupštini Hrvatske državne samouprave.

Obilježavanje 35. obljetnice utemeljenja Saveza Hrvata u Mađarskoj

Savez je svoju 35. obljetnicu osnutka obilježio u dva izdanja. U knjizi „35 godina Saveza“, pomoću dokumenata, fotografija, citata iz naših časopisa i drugih izdanja ukratko su se sumirali i predstavili najvažniji događaji krovne udruge. Izdanje je ujedno i zahvala svim sudionicima koji su sa svojim zalaganjem i odanošću doprinijeli održavanju i razvijanju Saveza.

Drugo izdanje nosi naslov „Nevidljiva svakodnevica“, u kojem se preko crteža i karikatura na humoristički način prikazuju pokoji momenti iz svakodnevnog rada i života udruge.

Tijekom godine, izdanja su prikazana u Pečuhu i Budimpešti, a bit će promovirana i u drugim centrima naših regija. Pomoću Nonprofitnog poduzeća Croatia tiskala se i sveska, kao promidžbeni materijal u znaku 35. obljetnice. Izdanja i svesku ćemo dostaviti svim našim aktivistima, članovima, udrugama i školama, kao i mjesnim hrvatskim samoupravama.

Sjednica Skupštine, Gara, 1. svibnja 2025.

Sjednica Skupštine 2025. godine sazvana je nakon brižnih priprema. Posebno se trebalo pripaziti na omogućavanje kvoruma.

Stoga su na vrijeme izviješteni svi članovi, koji su pozive primili u pismu i putem elektroničke pošte. Svi dokumenti objavljeni su u Hrvatskom glasniku i na mrežnoj stranici Saveza.

Gara je bila izvrsni domaćin, omogućeni su svi tehnički uvjeti potrebni za održavanje sjednice. Na početku sjednice sudionike je pozdravio načelnik sela Bela Fa, nakon čega je uslijedilo obraćanje generalnog konzula Drage Horvata.

Članovi Skupštine prihvatili su izvješće o radu i gospodarenju za 2024. godinu koje je izradilo Predsjedništvo, te radni i financijski plan za 2025. godinu. Posebna točka dnevnog reda bilo je biranje novog člana Predsjedništva za županiju Baranju. Nakon što se dotadašnja članica baranjske regije Marijana Balatinac pismeno odrekla svojih funkcija, za člana predsjedništva je biran Blaško Bošnjak iz Pečuha.

Nakon sjednice slijedio je bogati kulturni program. U prvom dijelu je nastupila garska plesna grupa sa bunjevačkim plesovima, orkestar „Bačka“, i mlade pjevačice iz Dušnoka. U drugom dijelu održan je državni tamburaški festival.

Svi sudionici Skupštine i kulturnog programa ugošćeni su mjesnim gastronomskim vještinama, kao bajski fiš, garski ovčji paprikaš, bački svinjski paprikaš, kao i mjesni kolači i slane pogalice i kifle. O piću je vodila brigu vinarija Ladislava Kovača iz Vršende.

Čjelodnevnici program protekao je u duhu prijateljstva.

Zadaće u vezi članstva

U odnosu na protekle godine broj članova Udruge je porastao. Tomu je pridonijela i izborna godina 2024., budući da je jedan od preduvjeta uključivanja u izbornu listu bilo članstvo u Savezu. Nažalost, kod nekih članova efekt je bio suprotan, jer nakon što im je bilo odbijeno uvrštenje na izbornu listu, oni su napustili Udrugu. Tako, da jedna od glavnih zadaća 2025. godine bila je pročišćavanje popisa članova, s posebnim obzirom na plaćanje članarina.

Sazivanje sjednica tijela Udruge

Sjednice Predsjedništva

Predsjedništvo je tijekom godine održalo tri sjednice, svaki put na drugoj lokaciji. Dnevni red sjednica je obuhvaćao sljedeće teme: projektne aktivnosti, izvješća i radne zadaće, financije i gospodarska pitanja, izborne zadaće, kadrovska pitanja, priredbe tijekom godine, podržavanje programa, primanje novih članova, održavanje kontakata i ocjena rezultata izbora za samouprave.

Na sjednicama su redovito sudjelovali predsjednici Nadzornog i Disciplinskog odbora. Po potrebi pozvan je i predsjednik HDS-a, te pravni savjetnik Saveza, i medija.

Sjednice Nadzornog odbora

Nadzorni odbor zasjedao je prema svom planu rada. Tijekom godine kontinuirano je obavljao nadzorne i savjetodavne aktivnosti, pri čemu je nadzirao poslovanje Saveza, računovodstvo, projektne aktivnosti, plan rada i izvješća. Predsjednik Nadzornog odbora, a po potrebi i članovi sudjelovali su na sjednicama Predsjedništva i priredbama Saveza.

Sjednice Disciplinskog odbora

Disciplinski odbor zasjedao je prema svom planu rada. Najvažnija zadaća odbora bila je nadzor nad plaćanjem članarina. Tijekom godine nije korišten instrument isključivanja iz članstva, te nisu inicirani disciplinski postupci.

Predsjednici Nadzornog i Disciplinskoog odbora, a po potrebi i članovi redovito su pozivani na sjednice Predsjedništva i priredbe u organizaciji Saveza. Na svim sjednicama tijela Saveza vođeni su zapisnici.

Gospodarske i financijske zadaće

Udruga je ažurno izvještavala o objavljenim natječajima, te je na vrijeme podnijela financijska izvješća za 2025. Fondu Gábor Bethlen i Središnjem državnom uredu za Hrvate izvan RH.

Početak godine problem su predstavljala kašnjenja isplate potpora (Fond Bethlen potporu je doznačio u svibnju). Savez je u interesu nesmetane provedbe planiranih programa dobio kredit, koji je vraćen na vrijeme, sukladno ugovoru. Bez pozajmice, zbog velikih troškova, ne bi se mogla održati godišnja sjednica Skupštine. Savez je izradio detaljno financijsko izvješće za 2025. godinu.

Najvažnije priredbe tijekom 2025. godine

„Markov dan“

Tradicionalna priredba „Markov dan“ održana je 17. svibnja 2025. u Vancagi.

Program je po običaju započeo svetom misom i blagoslovom pšenice u mjesnoj crkvi sv. Stjepana. Misno slavlje predvodio je hrvatski župnik iz Dušnoka, Sabolč Tomašković. Na misi je sudjelovao santovački crkveni zbor.

Nakon mise predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac kod spomen-ploče održao je laudaciju u kojoj se osvrnuo na rad mjesnog pisca, pjesnika i književnog prevoditelja Stipana Grgića Krunoslava, nakon čega su položeni vijenci.

Na velikoj pozornici na Trgu Svetoga Stjepana u 15.30 započeo je kulturni program.

U sklopu programa nastupila je plesna skupina i tamburaški orkestar Osnovne škole u Vancagi, hrvatska skupina mališana Dječjeg vrtića u Ulici Templom, te bajski KUD „Zlatna grana“ i Kulturno društvo „Baranja“ iz Pečuha. Nakon programa održana je plesnačnica u sportskoj dvorani škole.

Program je posjetilo preko tristo gostiju. Uvjereni smo da je priredba pridonijela očuvanju tradicije, kulture, materinskog jezika i vjerske baštine.

Državni dan Hrvata

Državni dan Hrvata u suradnji s Hrvatskom državnom samoupravom priredili smo 15. studenog 2025. u Pečuhu. Priredba je započela u pečuškoj katedrali misom na hrvatskom jeziku, koju je na hrvatskom jeziku predvodio nadbiskup Đakovačko-osječke nadbiskupije Đuro Hranić. Svetu misu pjevao je Ženski zbor „August Šenoa“ iz Pečuha, uz pratnju kantora Lászlóa Cseha.

U pečuškom Centru Kodály odvijao se program ovogodišnje centralne priredbe. Zainteresirani su mogli pogledati prigodnu izložbu: 30 godina osnivanja Hrvatske državne samouprave, kao i izdanja Saveza Hrvata. Koncertna dvorana bila je ispunjena do posljednjeg mjesta.

Na ovogodišnjem programu su nazočili visoki gosti: predsjednik Republike Hrvatske Zoran Milanović, predsjednik Mađarske dr. Tamás Sulyok, državni tajnik Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske Zvonko Milas, državni tajnik za vjerske i narodnosne odnose Ureda premijera Mađarske Miklós Soltész, veleposlanik Republike Hrvatske Mladen Andrić, generalni konzul u Pečuhu Drago Horvat, počasni konzul Attila Kosz, ravnatelj Hrvatske matice iseljenika Zdeslav Milas, grado-

načelnik Pečuha Attila Péterffy i glasnogovornik u Mađarskom parlamentu Jozo Solga.

Nakon pozdravnih govora uručena su visoka priznanja za služnim pojedincima i udrugama.

Predsjednik Zoran Milanović je dodijelio odličje „Red hrvatskog pletera“ Josi Šibalinu, a Povelje su dobili Hrvatsko kazalište, Kulturno-umjetničko društvo „Tanac“, tamburaški sastav „Koprive“.

Nagrade Saveza Hrvata u Mađarskoj za poseban doprinos razvoju društvenoga života Hrvata u Mađarskoj dobili su: Marta Barić Rónai, Marije Ciczeli Cseke, Hrvatski kulturni i sportski centar „Josip Gujaš Džuretin“.

Sudionici bogatog kulturnog programa bili su: združeni zbor pjevača hrvatskih zborova u Baranjskoj županiji, KUD „Baranja“ i KUD „Tanac“, tamburaši iz Mohača, Učenici Obrazovnog centra „Miroslava Krleže“, obitelj Prosenjak na klasičnim instrumentima i obitelj Jerant na puhačkim instrumentima.

Regionalni i mjesni programi koji su ostvareni uz potporu Saveza

Savez je moralno i skromnim financijskim sredstvima podržao regionalne tradicijske priredbe i programe.

To su među ostalim bile sljedeće priredbe: Hrvatski balovi, prela (prilozi za tombolu), Bajske maškare, Hrvatski piknik u Letinji, Podravsko kolinje, hodočašće u Santovo i misa u marijanskom svetištu te županijsko natjecanje učenika iz Gradišća. Među programima posebno trebamo istaknuti one, koje su vezane uz okrugle obljetnice tijekom godine. Pr.: 25. godina Neprofitnog poduzeća „Croatia“, 35. godišnjica katoličkog časopisa „Zornica“, obljetnica KUD „Ladislava Matuška“, koji je osnovan 2000. godine, obljetnica Hrvatskog glasnika.

Posebno trebamo istaći predstavljanje knjige **Ivana Dulića „Hrvati u Bačkoj i stvaranje samostalne hrvatske države – bunjevački slučaj“**, u kojoj autor prikazuje svestrane pokušaje razgradnje hrvatskog identiteta Bunjevaca od Austro-Ugarske do suvremenih političkih metoda, uključujući mađarizaciju i stigmatizaciju i stvaranje pseudoidentiteta. Djelo iznosi perspektivu povijesnih, kulturnih i političkih procesa, koji oblikuju sudbinu Bunjevaca u Bačkoj.

Knjigu je predstavio i razgovor vodio dr. Dinko Šokčević, a osim domaće publike, na promociji su sudjelovali i predstavnici hrvatskih organizacija iz Subotice.

Predsjedništvo je tijekom godine dostavilo prijedlog za dodjelu Nagrade **„Pro Cultura Minoritatum Hungariae“**. Na temelju preporuke 4. ožujka 2025. u Bugarskom kulturnom centru u Budimpešti nagradu je primio kulturni KUD „Ladislav Matušek“ iz Kukinja.

Odnosi Saveza s drugim organizacijama

Savez je i u protekloj godini tijesno surađivao sa svojim najvažnijim strateškim partnerom, **Hrvatskom državnom samoupravom**. Svojim istaknutim ciljem smatramo koordinaciju državnih manjinskih programa, kako bismo pomoću članova Skupštine mogli uključiti u izgradnju strukture i kadrovske pretpostavke Hrvatske državne samouprave.

Nastojali smo surađivati s **mjesnim i županijskim hrvatskim samoupravama, civilnim udrugama i udrugama drugih narodnosti**.

Savez održava korektne radne odnose s **maticom**, i to samostalno i pomoću hrvatske diplomacije. Sudjelovali smo na

narodnosnim priredbama koje organizira matica, te u radu **mađarsko-hrvatskog Međuvladinog mješovitog odbora** za manjine, koji je održan u Zagrebu 9. ožujka 2025. godine.

Uspostavili smo i održavamo profesionalne odnose sa **zakladama, organizacijama, ministarstvima i upraviteljima fondova** koji omogućuju rad Saveza.

Aktivno sudjelujemo u radu **Savjetodavnog tijela okruglog stola za ljudska prava**. Prošlogodišnja sjednica okruglog stola održana je u Budimpešti 10. prosinca, na kojoj je raspravljalo o aktualnoj manjinskoj politici Vlade Mađarske.

UDRUGA SAVEZ HRVATA U MAĐARSKOJ

FINANCIJSKO IZVJEŠĆE

01.01.2025.-31.12.2025.

Početno stanje na dan 01.01.2025.	15.952.062 Ft
Prihodi ukupno:	13.910.538 Ft
članarine	1.070.000 Ft
državna potpora	6.350.000 Ft
Državni ured RH	2.572.700 Ft
kamata	917.838 Ft
pozajmica	3.000.000 Ft

Prihodi ukupno	13.141.743 Ft
telefon	245.952 Ft
putni troškovi	494.717 Ft
troškovi goriva	618.439 Ft
troškovi službenog vozila	565.157 Ft
bankovni troškovi	184.730 Ft
uredski materijal	241.612 Ft
poštarine	65.325 Ft
računovodstvo	650.000 Ft
ostale usluge	257.159 Ft
tiskarski troškovi	1.484.237 Ft
odvjetnička naknada	127.000 Ft
prijevozni troškovi	1.658.974 Ft
honorar	470.000 Ft
ostali troškovi priredbi	766.319 Ft
troškovi kulturnih manifestacija	1.722.570 Ft
rate automobila / glavica	506.296 Ft

SAVEZ HRVATA U MAĐARSKOJ

rate automobila, kamata	57.078 Ft
povrat pozajmice	3.000.000 Ft
kamata pozajmice	26.178 Ft

Rezultat /za 2025 godinu/	+ 768.795 Ft
Stanje blagajne 31.12.2025.	386.100 Ft
Stanje na računu 31.12.2025.	1.917.056 Ft
Rezerviranje 31.12.2025., bankovni račun	14.417.701 Ft
Završno stanje 31.12.2025.	16.720.857 Ft

PLANA RADA UDRUGE SAVEZ HRVATA U MAĐARSKOJ ZA 2026. GODINU

Plan rada za 2026. godinu Predsjedništvo je sastavilo prema odlukama usvojenim na sjednici Skupštine koja je održana u Gari 9. svibnja 2025. godine i zaključcima sjednice Predsjedništva održane u Pečuhu 18. veljače 2026. godine, smjernicama Statuta, projektnom financiranju za 2026. godinu, uplatama članarina te ostalim ostvarenim potporama.

Savez svoje aktivnosti na očuvanju baštine i kulturne aktivnosti, kao i aktivnosti na očuvanju materinskog jezika provodi u šest ravnopravnih regija koje nastanjuju pripadnici hrvatske narodnosti.

Najvažnije ovogodišnje zadaće

- Savez svojom najvažnijom zadaćom smatra promišljanja o svojoj kulturnoj strategiji koja se ravna prema aktualnoj narodnosnoj politici i zakonodavstvu, a u svrhu očuvanja identiteta, jezika, tradicije i kulturnih uvjeta hrvatskih zajednica te daljnje izgradnje kulturne autonomije.
- Godišnja se skupština mora sazivati brižno, kako bi na njoj svoja stajališta, mišljenje i prijedloge u vezi s radom Saveza mogao iznijeti što veći broj registriranih članova i predstavnika udruga.
- Udruga mora temeljito proučiti popise registriranih članova, stabilizirati njihov broj i pripaziti na plaćanje članarina.
- Uz pomoć medijskih i promidžbenih materijala u Republici Hrvatskoj i Mađarskoj treba se staviti snažniji naglasak na predstavljanje rada, ciljeva, nastojanja, zadaća i rezultata Saveza.
- Osim praćenja natječaja u zemlji i matici, s ciljem unapređenja i sigurnosti financijskog poslovanja te financiranja Saveza, veća pozornost treba se posvetiti korištenju mogućnosti koje pružaju europski natječaji. Trebamo koristiti europska sredstva u cilju stabilnijeg i kvalitetnijeg gospodarenja, kao i stvaranja stabilnije i sigurnije financijske pozadine.
- Udruga se treba prilagoditi nastalim gospodarskim uvjetima, te štedljivim djelovanjem zadržati financijsku ravnotežu.

- Predsjedništvo određivanjem konkretnih strateških ciljeva i zadaća, te izradom radnih programa treba jačati partnerske veze s regionalnim hrvatskim organizacijama, samoupravama i tijelima drugih narodnosti.

Najvažnije priredbe

Sazivanje Skupštine:

Ovogodišnju skupštinu Predsjedništvo će održati 9. svibnja 2026. u Salanti.

Nakon odgovarajućih priprema svim će se članovima putem poštanske pošiljke ili elektroničkom poštom dostaviti pozivi i pismeni materijali.

Dokumenti Skupštine i pozivnica objavit će se u Hrvatskom glasniku i na mrežnoj stranici Udruge. O sudjelovanju što većeg broja članova brinu regionalni predsjednici.

Državni dan Hrvata

Priredbu organiziramo u suradnji s Hrvatskom državnom samoupravom, a ona će se održati u studenom 2026. u Baji. Sukladno odluci Predsjedništva Savez će dodijeliti odlikovanja zaslužnim udrugama i pojedincima koje predlažu bačvanske, peštanske i gradišćanske regionalne hrvatske organizacije. Bogati kulturni program i prigodnu izložbu sastavljaju domaćini.

Dani hrvatskog jezika u Gradišću

Priredba, koja se veže uz ime gradišćanskog pjesnika Mate Meršić Miloradića, biti će održana u Sambotelu, od 21. do 25. rujna 2026. godine. Cilj priredbe je okupljanje gradišćanskih učenika, koji uče maternji jezik. Tijekom tjedna organizirati će se natjecanje u kazivanju stihova, učenje pjesama i igara, predstava Hrvatskog kazališta iz Pečuha, gala program.

Hrvatski ljetni kulturni i gastronomski festival na Dravi

Ovaj kulturni program koji se sastoji od više priredbi priprema Regionalno tijelo Baranjske županije, 8. rujna 2026. godine. U parku kraj Drave, najbolji kuhari iz svih regija pripremiti će svoje kulinarske vještine, dok će na otvorenoj pozornici nastupiti domaći tamburaši i kulturne grupe kao i KUD-ovi iz matice.

Markov dan

Tradicionalni Markov dan i blagoslov pšenice održat će se 23. svibnja 2026. godine u Vancagi.

Kao i uvijek, nakon svete mise u crkvi Svetoga Stjepana, kod spomen-ploče mjesnog pjesnika, Stipana Grgića Krunoslava, polagati će se vijenci, a nakon toga slijedi bogati kulturni program na otvorenoj pozornici na Trgu Sv. Stjepana.

Hrvatski piknik u Budimpešti

Piknik će se održati u Budimpešti u Gradskom parku, 13. lipnja 2026. godine. Osim predviđenog kulturnog programa, u znaku 80. obljetnice hrvatskog školstva u Mađarskoj, bit će otkrivena spomen ploča Stipanu Vujiću, bivšem dugogodišnjem ravnatelju Osnovne škole i gimnazije u Budimpešti.

Programi vezani uz 35. obljetnicu „Zornice“

Svetu misu, susret hrvatskih crkvenih zborova i predavanje o povijesti vjerskog lista „Zornica“, organizirati će se u Baji, u jesen 2026. godine, u Franjevačkoj crkvi.

Regionalni i mjesni programi koje podržava Savez

Savez će moralno i financijski podržavati regionalne tradicijske priredbe i programe.

Takvi programi među ostalim obuhvaćaju:

- regionalne hrvatske dane, dane sela i proštenja,
- natjecanja u poznavanju hrvatskog jezika za djecu,
- turneje i nastupe kulturnih ansambala, pokrivanje putnih troškova,
- konkretne programe u polju očuvanja baštine,
- znanstvene konferencije i izložbe,
- hrvatske mise i hodočašća,
- adventske i božićne koncerte, susrete zborova,
- otkrivanja spomen-ploča i obilježavanja obljetnica,
- održavanje foruma i predavanje te nakladničke aktivnosti.

Ljudski kapaciteti Saveza

Predsjedništvo

Aktivnosti planiranja, organizacije i operativne provedbe sukladno Statutu ostvaruje sedmeročlano Predsjedništvo. Predsjedništvo zasjeda najmanje četiri puta godišnje.

Zadaće u prvom tromjesečju:

- rad na natječajima, obračuni,
- izrada izvješća za 2025. godinu,
- izrada Plana rada i Nacrta proračuna za 2026. godinu,
- provedba državnih i regionalnih programa koji su predviđeni u prvom tromjesečju,
- pripreme za sazivanje skupštine.

Zadaće u drugom tromjesečju:

- sjednica skupštine,
- održavanje državnih i regionalnih proljetnih programa.

Treće tromjesečje:

- održavanje ljetnih kulturnih priredbi.

Zadaće u četvrtom tromjesečju:

- pripreme i održavanje Državnog dana Hrvata,
- prijedlozi za dodjelu odlikovanja,
- božićne i adventske priredbe,
- pregled uplata članirana i popisa članova,
- sastavljanje izvješća.

Nadzorni odbor

Nadzorni odbor zasjeda prema svom planu rada, te kontinuirano obavlja kontrolne i savjetodavne aktivnosti.

Predsjednik Nadzornog odbora, a po potrebi i članovi pozivaju se na sjednice Predsjedništva i priredbe Saveza.

Disciplinski odbor:

Disciplinski odbor zasjeda prema svom planu rada. Najvažnija zadaća Disciplinskog odbora je kontrola plaćanja članarina i primjena instrumenta isključenja iz članstva.

Gospodarske i financijske zadaće Saveza

- izrada financijskih izvješća za 2025. godinu, dostava natječajnim upravljačkim tijelima,
- izrada i prijava projekata za 2026. godinu,
- vođenje računa i doznake,
- štedljivo poslovanje.

Partnerstva Saveza

Najvažniji strateški partner Saveza je **Hrvatska državna samouprava**.

Zadaće:

- koordiniranje državnih ciljeva, zadaća i programa,
- sudjelovanje na sjednicama tijela dviju organizacija,
- zajedničko sudjelovanje u izgradnji mađarsko-hrvatskih međudržavnih odnosa,
- organizacija zajedničkih programa
- korektan radni odnos sa novoizabranim predsjednikom HDS-a.

Najvažniji strateški partneri regionalnih organizacija Saveza su **mjesne i županijske hrvatske samouprave te nevladine organizacije**.

Zadaće:

- regionalne organizacije u suradnji s mjesnim i županijskim hrvatskim samoupravama i nevladinim organizacijama definiraju najvažnije godišnje zadaće i koordiniraju provedbu mjesnih i županijskih programa.

Korektan radni odnos sa novoizabranim glasnogovornikom u **mađarskom Parlamentu**.

Savez preko hrvatskog diplomatskog zbora u Mađarskoj te samostalno održava korektne odnose s maticom.

Zadaće:

- sudjelovanje na manjinskim konferencijama koje organizira matica,
- traženje financijske potpore preko natječaja Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan RH.
- sudjelovanje u radu Mađarsko-hrvatskog mješovitog odbora za manjine.

Savez uspostavlja i njeguje profesionalne odnose sa **zakladama, organizacijama, ministarstvima i upraviteljima fondova** koji jamče njegovu funkcionalnost.

Zadaće:

- rad na natječajima i konzultacije

Aktivno sudjelovanje u radu **Savjetodavnog tijela okruglog stola za ljudska prava**.

Zadaće:

Zastupanje hrvatskog narodnosnog civilnog sektora.

UDRUGA SAVEZ HRVATA U MAĐARSKOJ PLAN PRORAČUNA ZA 2026. GODINU

PRIHODI:

PRIHODI	IZNOS
Početno stanje na dan 01.01.2026. godine	16.720,857 Ft
NATJEČAJI	
Fond Gábor Bethlen	5.500,000 Ft
Središnji državni ured	3.000,000 Ft
DRUGI IZVORI:	
Članarina	1.500,000 Ft
SVEUKUPNO	26.720,857 Ft

RASHODI:

RASHODI PODROBNO	IZNOS
Državne priredbe,	5.000,000 Ft
Gorivo službenog vozila	800,000 Ft
Održavanje službenog vozila	600,000 Ft
Sjednice, zasjedanja, putni troškovi, gostoprimstvo	800,000 Ft
Telefon	260,000 Ft
Uredski troškovi	100,000 Ft
Poštarski troškovi	100,000 Ft
Bankovni računi	190,000 Ft
Ažuriranje VEB stranice, skladištenje	150,000 Ft
Honorar predsjednika	400,000 Ft
Računovodstvo	600,000 Ft
Odvjetnička naknada	250,000 Ft
Regionalne, mjesne priredbe, potpora programima	1.470,857 Ft
UKUPNO	10.720,857 Ft
Pričuva	12.000,000 Ft
Kamata	3.000,000 Ft
Rezerva za 2027. godinu	1.000,000 Ft
SVEUKUPNO	26.720,857 Ft

Sav materijal objavljen od I. do VI. stranice sastavila je Udruga Savez Hrvata u Mađarskoj. Tekst je objavljen u izvorniku.

Potporna za nabavu opreme i poticanje razvoja energetske učinkovitosti za 2026. godinu

Na temelju odobrenja Državnog tajništva za crkvene i narodnosne odnose Ureda predsjednika Vlade Fond za upravljanje „Gábor Bethlen” donio je odluku o proračunskoj potpori za 2026. godinu za nabavu i poticanje razvoja energetske učinkovitosti bugarske, grčke, hrvatske, poljske, njemačke, armenske, rumunjske, rusinske, srpske, slovačke, slovenske i ukrajinske narodnosti.

Među ostalima potporu je osvojilo i 69 narodnosnih samouprava, udruga i ustanova Hrvata u Mađarskoj. Najviše je podupiranih hrvatskih samouprava, a manje udruga i ustanova. Najmanja dodijeljena potpora iznosi 880 000 forinti (Hrvatska samouprava Unde), a najveća 3 300 000 forinti (Hrvatska samouprava Hrvatskog Židana).

Potpore su osvojile hrvatske samouprave sljedećih naselja (46):

Vršenda 2 000 000 Ft, Čavolj 2 300 000 Ft, Sentivan 2 650 000 Ft, Čepel 1 550 000 Ft, Udvar 2 300 000 Ft, Kemlja 1 100 000 Ft, Baškut 1 080 000 Ft, Katolj 2 000 000 Ft, Gornji Četar 2 350 000 Ft, Selurinc 2 300 000 Ft, Kerestur 2 150 000 Ft, Potonja 2 300 000 Ft, Bizonja 1 100 000 Ft, Bikić 1 900 000 Ft, Unda 820 000 Ft, Hrvatski Židan 3 350 000 Ft, HS „Stipan Blažetin” Serdahel 2 750 000 Ft, Sumarton 2 550 000 Ft, Aranyogadány (Ranjoš) 2 250 000 Ft, Kečkemet 1 700 000 Ft, Plajgor 2 100 000 Ft, Hrvatske Šice 1 600 000 Ft, Kozar 2 350 000 Ft, Bojevo 1 350 000 Ft, Prisika 2 300 000 Ft, Harkanj 1 450 000 Ft, Narda 3 300 000 Ft, Olas 2 550 000 Ft, Pogan 2 300 000 Ft, Sepetnik 2 300 000 Ft, Sukit 2 350 000 Ft, Komlov 3 300 000 Ft, Novo Selo 2 700 000 Ft, Martinci 1 100 000 Ft, Gara 2 300 000 Ft, Bečehel 2 700 000 Ft, Semelj 2 750 000 Ft, Salanta 2 750 000 Ft, Mlinarci 2 300 000 Ft, Lotar 2 500 000 Ft, Petriba 2 300 000 Ft, Pustara 2 700 000 Ft, Boršfa 1 350 000 Ft, Kačmar 2 300 000 Ft, Barča 1 850 000 Ft, Hrvatska samouprava Šomođske županije Kapošvar 2 350 000 Ft.

Sviraići

Potpore za udruge (14):

Udruga pomorskih hrvatskih veterana Fićehaz 1 850 000 Ft, Udruga bunjevačkih Hrvata Aljmaša Aljmaš 2 250 000 Ft, Državna udruga šokačkih Hrvata Santovo 1 500 000 Ft, Udruga undanskih Hrvata Unda 1 000 000 Ft, Čitaonica mohačkih Šokaca Mohač 2 350 000 Ft, Kulturno društvo Kerestur 1 100 000 Ft, DVD Hrvatski Židan 1 800 000 Ft, Umjetnička zaklada „Biseri Drape” Starin 2 350 000 Ft, Udruga Kršćanska čitaonica Baja 1 850 000 Ft, Hrvat-

Zbor iz Gornjeg Četara

ska kulturna i vjerska udruga Olas 2 000 000 Ft, Hrvatski klub „August Šenoa” Pečuh 1 600 000 Ft, Udruga Čabar Baja 2 000 000 Ft, NOVI TON – Zajednica mladih hrvatskih glazbenika – hrvatska udruga za očuvanje tradicije Martinci 1 850 000 Ft, Kulturna udruga Plesni krug Šugavica Baja 1 350 000 Ft.

Susret crkvenih zborova iz Bačke

Potpore ustanovama (9):

Hrvatski vrtić, osnovna škola i učenički dom Santovo 1 350 000 Ft, Sambotelški obrazovni centar – OŠ s predmetnom nastavom narodnosnog jezika Gornji Četar 1 100 000 Ft, Jurski obrazovni centar – Hrvatsko-mađarska dvojezična OŠ Bizonja (Jura) 1 100 000 Ft, Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj Pečuh 2 200 000 Ft, Hrvatski vrtić, osnovna škola i gimnazija „Mate Meršić Miloradić” Sambotel 2 300 000 Ft, Hrvatski kulturno-prosvjetni zavod „Stipan Blažetin” Serdahel 2 100 000 Ft, Kulturni centar bačkih Hrvata Baja 2 100 000 Ft, Hrvatski kulturni i sportski centar „Josip Gujaš Džuretin” Martinci 1 850 000 Ft, Osnovna umjetnička škola „Baranja” Pečuh 2 300 000 Ft.

Pripremio: S. B.

NOVA MOGUĆNOST ZA SURADNJU

U sklopu programa Erasmus 24. ožujka učitelj iz Osnovne škole „Đuro Pilar“ iz Slavonskoga Broda Ivan Ilišević posjetio je Osnovnu školu „Nikola Zrinski“ u Keresturu. Održao je predavanje o Hrvatskoj, njezinim prirodnim ljepotama i gradovima te predstavio kulturno nasljeđe slavonskoga kraja i govorio o važnosti očuvanja kulture predaka. Na vrlo zanimljivu predavanju učenici su mogli isprobati tradicijska glazbala te odjenuti dijelove narodne nošnje. Tijekom posjeta učitelj Ilišević, koordinator za projekte, razgovarao je s ravnateljicom keresturske ustanove Beatom Herman o mogućnostima daljnje suradnje.

Osnovna škola u Keresturu s predmetnom nastavom hrvatskoga jezika uvijek je bila otvorena za suradnju s ustanovama iz Hrvatske kako bi polaznici imali mogućnost vježbati hrvatski jezik te se upoznavati s matičnom domovinom i njezinom kulturom. Keresturska ustanova ima partnerske škole u Kotoribi, Draškovcu, Ivanovcu i Zagrebu, a ovoga je puta uspostavila kontakt s Osnovnom školom „Đuro Pilar“ iz Slavonskoga Broda. „Uvijek smo otvoreni za suradnju jer nas ona obogaćuje. Uvijek naučimo nešto novo, razmjenjujemo iskustva, djeca upoznaju kako žive i što rade njihovi vršnjaci u drugoj zemlji. Ne u posljednjem redu, i vježbaju hrvatski jezik“, rekla je ravnateljica keresturske škole Beata Herman.

Učitelj Ivan Ilišević u društvu ravnateljice i hrvatskih učiteljica

murskom brdovitom kraju ravnu Slavoniju. Učitelj Ilišević upoznao se s keresturskom školom, hrvatskim učiteljicama, nastavom hrvatskoga jezika, izvannastavnim aktivnostima na kojima se njeguje hrvatska kultura, Zrinskim kadetima. Razgovarao je s ravnateljicom i učiteljicama hrvatskoga jezika o tome kako bi škola iz Slavonskoga Broda mogla pomoći keresturskoj djeci u učenju hrvatskoga jezika.

„Budući da sam i ja kao dijete bio pripadnik manjine, za vrijeme rata trebali smo otići iz svojeg mjesta. Znam što je asimilacija, što je život manjine. Preko jednog kolege uspjeli smo doći do keresturske škole, što mi je posebno drago. Mi smo provodili mnoge projekte u programu Erasmus, bili smo u puno zemalja, ali ovaj put želimo surađivati s hrvatskom nacionalnom manjinom. Bili bismo sretni kad bismo uspjeli ostvariti zajedničke programe na obostranu korist“, rekao je učitelj Ilišević te dodao da se ravnatelj njegove škole također zalaže za to da se ustanove povežu te se nada da će se ostvariti i razmjena učenika. Naime, jedna je od ključnih aktivnosti programa Erasmus mobilnost učenika i djelatnika obrazovnih ustanova. Uz projekte Erasmus učenici sudjeluju na radionicama, razvijaju ekološku svijest, upoznaju kulturnu baštinu drugih.

U projektu se obrazovanje spaja s iskustvom i međusobnim upoznavanjem kultura, što je temelj modernoga obrazovanja. Tijekom posjeta dogovoreno je da će u nastavku škola iz Slavonskoga Broda darovati neke hrvatske udžbenike za učenje hrvatskoga jezika te da će ostati u kontaktu i osmisлити plan za daljnju suradnju.

Beta

Isprobavanje slavonske narodne nošnje

Budući da ustanova iz Slavonskoga Broda provodi mnoge projekte u sklopu programa Erasmus+, željela je uspostaviti kontakt s ustanovom izvan Republike Hrvatske u kojoj se poučava hrvatski jezik i njeguje hrvatska kulturna baština. Poziv za suradnju poslan je u nekoliko takvih škola, a prva koja je odgovorila bila je keresturska škola. Tako je učitelj Ivan Ilišević iz Slavonskoga Broda posjetio kerestursku školu te za djecu održao prezentaciju o Hrvatskoj, tradicionalnoj slavonskoj narodnoj nošnji, tradicijskim glazbalima. Približio je po-

Učitelj Ilišević svirač je gajdi

SEDOVENICA

„I neka mi bude po riječi tvojoj...”

Sedovenicom podravski Hrvati u Martincima nazivaju blagdan Blagovijesti, koji se slavi 25. ožujka. Blagovijest odnosno Navještenje Gospodinovo katolička je svetkovina u spomen na događaj kad je arkandeo Gabrijel Blaženoj Djevici Mariji navijestio da će začeti Sina po Duhu Svetom i nadjenuti mu ime Isus.

Marija je toga dana začela, pa se svetkovina odnosi na oboje i zato ima dva naziva: Navještenje Gospodinovo, koje se odnosi na Krista, te Blagovijest, koja je povezana s Marijom.

Nekad su toga dana Martinčani prekidalii post i slavili bučuru. Okupljala se, kako kažu, „cela Podravina”, postavljali su se šatori i održavale zabave. Bila je to prva u nizu godišnjih bučura u podravskim selima u kojima su živjeli Hrvati. Već sljedećeg dana ponovno se postilo. Tako su Martinčani imali dvije bučure – na Svetog Stjepana Kralja i na Sedovenicu.

Predavanje dr. sc. Stjepana Blažetina

Tom je prigodom vraćeno sjećanje i na izdavanje katoličkog kalendara „Kalendar Presvetog Srca Isusova” iz 1947. godine, koji je u vlastitoj nakladi objavio upravo Mišo Bošnjak, tadašnji župnik u Semartinu, selu koje su tad naseljavali šokački Hrvati i iz kojega su se poslije svi iselili.

Grob nekadašnjeg martinačkog župnika Miše Bošnjaka

Ove godine u organizaciji Rimokatoličke župe Martinci, Hrvatske samouprave Martinaca i Kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin” u povodu tradicionalne bučure Sedovenice – Blagovijesti 25. ožujka u poslijepodnevним satima organiziran je niz programa. Položeni su vijenci na grob nekadašnjeg martinačkog župnika Miše Bošnjaka, koji je preminuo 25. siječnja 1976. godine i koji je pokopan na mjesnom groblju.

Svečanu svetu misu u katoličkoj crkvi služio je umirovljeni župnik harkanjske župe Ladislav Ronta uz kantorsku pratnju Ančike Gujaš te pjevanje i sviranje podravskih pjevača i svirača.

Nakon mise u domu kulture ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj dr. sc. Stjepan Blažetin održao je jednosatno predavanje pod naslovom „Katolički kalendari u životu hrvatske zajednice”. Poseban naglasak stavio je na dva kalendara kojima je bio urednik – „Katolički kalendar 1993.” i „Katolički kalendar 1994.” – te je govorio o značenju pojmova poput kalendara, katoličanstva i Hrvata u Mađarskoj te o uređivačkoj koncepciji tih izdanja. Uspostavio je i zanimljive povijesne paralele s kalendarom iz 1947. godine, osobito s obzirom na politički kontekst njihova nastanka.

Glavni pokrovitelj događanja u povodu Sedovenice bio je glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga, a program je ostvaren uz njegovu podršku te uz potporu Kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin”, Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, Hrvatske samouprave Šomoške županije, hrvatske zajednice u Podravini i Hrvatske samouprave Martinaca.

Branka Pavić Blažetin

Na svetoj misi

Mala stranica

SVJETSKI DAN PLESA

Na inicijativu UNESCO-a 1982. godine 29. travnja izabran je za Svjetski dan plesa. To je datum rođenja Jeana Georges Noverrea, začetnika modernog baleta i jednog od najvećih reformatora u povijesti plesa. Dan plesa obilježava se gotovo u svim zemljama, a svaka kultura slavi na svojstven i tradicionalan način.

Postoji bezbroj vrsta plesova, ali svaki ima specifičnu energiju i ritam koji u plesačima pobuđuje jedinstvene emocije. Ples je ritmično pokretanje tijela u ritmu glazbe – pojedinačno, u skupinama ili parovima. Mnogo vrsta plesa razvilo se od tradicionalnih plesova koji su se razvili u folklorne pa u plesove koji su modificirani u plesove prihvatljive plemstvu. Kad je riječ o vrstama plesova, najbolje je podijeliti ih prema zemljopisnom i kulturološkom podrijetlu. U klasičnu vrstu plesova, odnosno europske društvene plesove, spadaju bečki i engleski valcer, quickstep, foxtrot, slow fox, tango i slični stari plesovi. Latinoamerički plesovi slove kao jedni od najzanosnijih plesova, a tu vrstu plesova čine tango, rumba, salsa, samba, bachata i cumbia. Uz dvoranske europske i latinoameričke plesove mnogo je drugih vrsta plesa. Od klasičnog baleta do suvremenog plesa i street-plesova kao što su krumping, popping, b-boying, locking i breakdance... Sposobnost izražavanja plesnim pokretom umijeće je koje spaja ljude. Plesom katkad možemo reći više nego riječima, stoga na Svjetski dan plesa zaplešite i veselite se zajedno!

Beta

IZ ŽIVOTA NAŠIH ŠKOLA

Čišćenje gredice

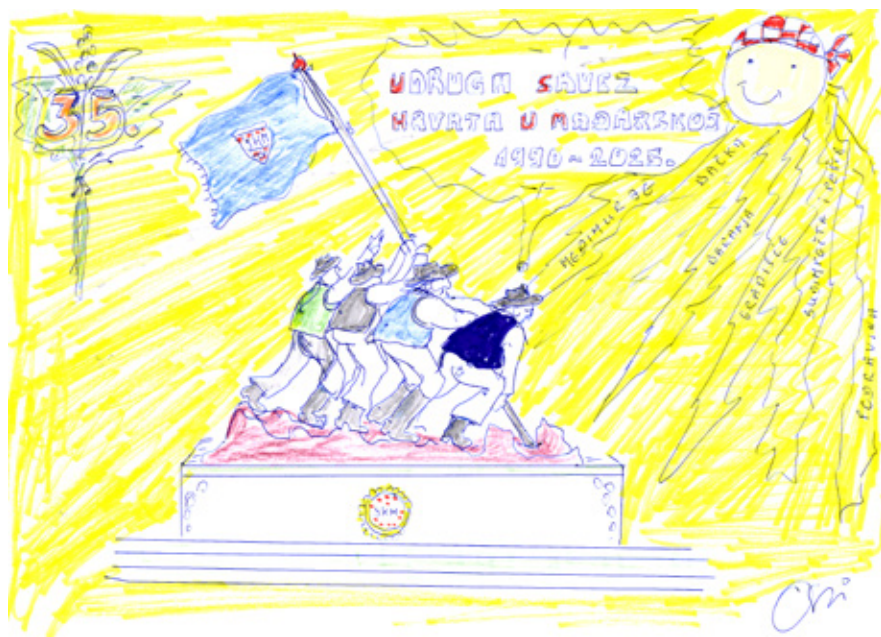
Učenici Hrvatske osnovne škole i gimnazije Miroslava Krleže u Pečuhu pokazali su kako zajedničkim trudom i brigom za okoliš mogu doprinijeti ljepšem i zdravijem školskom okruženju. Početkom proljeća učenici nižih i viših razreda osnovne škole te učenici gimnazije u sklopu uređenja školskog dvorišta uredili su povišene gredice te posadili i posijali biljke, luk, medvjedi luk, jagode, žabnjak, razne začinske biljke i grah. Ta zelena inicijativa imala je kao cilj samo uljepšati prostor škole, ali i potaknuti svijest o važnosti očuvanja okoliša među mladima. Radove je organizirala i koordinirala profesorica Rebeka Hajós te je pomogla obitelj Krausz. Ovakve aktivnosti pomažu učenicima da nauče što je timski rad, odgovornost i briga o zajedničkom prostoru.

Beta

Veliki i mali rade zajedno

Karikature iz bilježnice Jose Ostrogonca

SCHUMANN SALON U PEŠTERŽEBETU

U organizaciji Hrvatske samouprave Pešteržebeta te u suradnji s Hrvatskom samoupravom Ferencvaroša i Hrvatskom samoupravom Starog Budima – Bekašmeđera 30. ožujka 2026. u Kulturnom centru Csili održan je drugi Schumann salon.

Prisutne su dočekali predsjednici organizatorskih samouprava – Balázs Miskolczi i Kinga Kolesza.

Premijera je održana krajem prošle godine u suradnji s Njemačkom samoupravom Budavára, kad je salonska večer bila na hrvatskom i njemačkom jeziku. Ovaj put u Pešteržebetu okupljenima je dočaran duh 19. stoljeća i tadašnjih salonskih večeri, i to na hrvatskom i mađarskom jeziku.

Ovu glazbeno-literarnu večer, koja se usredotočuje na kompozicije Schumannovih (supružnika) i literaturu njihovih suvremenika, izveli su hrvatska pijanistica Ana Šostar te glumci Balázs Csémy i Čarna Kršul. Program su moderirale mlade Hrvatice Mimi Nina Vám i Rózsa Rácz-Szabó, koje su i zaokružile program izvodeći poeziju. Glazbenom dijelu programa pridružili su se i Zsófia Fóris na violini i Izumi Hagiwara na violončelu.

Da postoji interes za tom kostimiranom izvedbom u kojoj se isprepliću klasična

Mimi Nina Vám i Rózsa Rácz-Szabó

glazba, poezija, drama te koja i poučava o prošlom vremenu gdje je nadahnjivanje kroz umjetnost i uzdizanje duha bilo važno, svjedoči i poziv za nastup i na drugim lokacijama. Sljedeći Schumann salon izvest će se u Székesfehérváru.

Kršul

ČAVOLJ – Hrvatska samouprava Čavolja 8. svibnja 2026. godine u 15 sati priprema spomendan biskupa Nikole Milašina (1736. – 1811.) u povodu 290. obljetnice njegova rođenja. *Uzoran životni put i služba biskupa rodnom iz Čavolja predstavljaju trajnu vrijednost za našu zajednicu, stoga se želimo prisjetiti na dostojan način.* Stoji tako u pozivu organizatora. Priredba počinje polaganjem vijenaca ispred župne crkve, a zatim slijedi spomen-svečanost u Društvenom domu u Ulici Jánoša Aranya na broju 25. Na prisjećanju će sudjelovati potomci rodbine iz obitelji Milašin.

PIREDBE BAČKIH HRVATA I PROGRAMI U BAČKOJ

U suorganizaciji s Hrvatskom državnom samoupravom Kulturni centar bačkih Hrvata i nekolicina mladih iz Bačke od 22. do 25. travnja u okviru programa Erasmus+ pod nazivom „POPULART” na prijedlog prijatelja iz Tavankuta te na poziv organizatora sudjelovali su na međunarodnoj manifestaciji u Sloveniji. Krajem travnja slijedili su programi za djecu na kojima je ugošćeno Hrvatsko kazalište s predstavom „Glazbena farma” (27. i 30. travnja u Baji i Santovu). Istoga dana, 30. travnja, na Vancagi u Baji održava se i Županijski susret hrvatskih učenika u suorganizaciji s Hrvatskom samoupravom Bačko-kiškunske županije i Hrvatskom samoupravom Baje. U suorganizaciji s Hrvatskom državnom samoupravom 9. svibnja u Baji će se održati IX. Hrvatski državni tamburaški festival.

BAČIN – U organizaciji Hrvatske samouprave Bačina i Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije 4. srpnja priređuje se već tradicionalni malonogometni turnir za Hrvatski kup Bačko-kiškunske županije. Na turniru koji će se održati na seoskom nogometnom igralištu (u slučaju lošeg vremena u sportskoj dvorani) očekuju se seniorske ekipe (35+) iz bačkih hrvatskih naselja. Detaljnije informacije o prijateljskom sportskom susretu slijede uskoro, obavijestila nas je zastupnica Hrvatske samouprave Bačina Vivien Sarvas Jenčić.